

DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE

ZAGORJE OB SAVI

ANALIZA POLOŽAJA OTROK IN MLADOSTNIKOV V OBČINI ZAGORJE OB SAVI S PRILOGO: AKCIJSKI NAČRT

»ZAGORJE OB SAVI – OTROKOM PRIJAZNO UNICEFOVO MESTO«

Otrokom prijazna

Unicefova mesta

unicef

Sodelujoči pri pripravi:

Društvo prijateljev mladine Zagorje ob Savi, Občina Zagorje ob Savi, Vrtec Zagorje ob Savi, osnovne šole in Glasbena šola Zagorje, Srednja šola Zagorje, Mladinski center Zagorje ob Savi, Zdravstveni dom Zagorje, Vitasan, CSD Zagorje, Policijska postaja Zagorje, OZRK Zagorje, Župnijska Karitas Zagorje

Zagorje ob Savi, december 2015

VSEBINA

1. UVOD

1.1. KONVENCIJA O OTROKOVIH PRAVICAH

2. POLOŽAJ OTROK IN MLADOSTNIKOV V OBČINI ZAGORJE OB SAVI

2.1. ZDRAVJE IN ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA

2.1.1. Demografski podatki

2.1.2. Zdravstvena oskrba otrok in mladostnikov

2.2. DOSTOP DO KAKOVOSTNE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA ZA VSE OTROKE

2.2.1. Predšolski otroci

2.2.2. Osnovne šole v Občini Zagorje ob Savi

2.2.3. Srednja šola Zagorje ob Savi

2.2.4. Glasbena šola Zagorje ob Savi

2.3. KAKOVOSTNO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

2.3.1. Interesne dejavnosti šol

2.3.2. Društvo prijateljev mladine Zagorje ob Savi

2.3.3. Mladinski center Zagorje ob Savi

2.4. SOCIALNA IZKLJUČENOST

2.4.1. Boj proti revščini in socialni izključenosti

2.4.2. Družbena skrb za otroke s posebnimi potrebami

2.4.3. Preventiva odvisnosti v občini

2.5. ZAŠČITA PRED ZANEMARJANJEM, NASILJEM IN ZLORABO

2.5.1. Center za socialno delo Zagorje ob Savi

2.5.2. Policijska postaja Zagorje ob Savi

2.5.3. Varne točke

2.6. ZAŠČITA OTROK, UDELEŽENIH V PROMETU

2.7. OTROKOM PRIJAZNE IN VARNE JAVNE POVRŠINE, IGRIŠČA

2.7.1. Otrokom prijazne in varne javne površine

2.7.2. Analiza stanja igral javnih otroških igrišč

2.7.3. Podatki o okolju

2.8. INFORMIRANJE IN PARTICIPACIJA OTROK IN MLADOSTNIKOV

3. DOSEDANJI PROGRAMI IN AKTIVNOSTI V OKVIRU PROJEKTA OPUM

3.1. OBČINA PO MERI INVALIDOV

3.2. MLADIM PRIJAZNA OBČINA

3.3. VARNE TOČKE

3.4. SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

3.5. SOCIALNO VARNOSTNI SOSVET

3.6. MLADINSKI SVET IN KOMISIJA ZA MLADINSKA VPRAŠANJA

PRILOGA : AKCIJSKI NAČRT

1. UVOD

2. PREDLOGI MOŽNIH UKREPOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH

2.1. Zdravje

2.2. Okolje

2.3. Vzgoja in izobraževanje

2.4. Prosti čas

2.5. Sociala

3. ZAKLJUČEK

1. UVOD

Občina Zagorje ob Savi je 2. decembra 2013 ob svečanem podpisu pogodbe in sprejemu Unicefove zastave vstopila v mrežo Otrokom prijaznih Unicefovih mest (OPUM).

Projekt OPUM v lokalnem okolju spodbuja razvijanje mest po meri otrok. Mest, ki so prijazna in varna, imajo urejena otroška igrišča in zelenice, z izboljšano prometno varnostjo za otroke in možnostjo za participacijo najmlajših občanov. Otrokom prijazna Unicefova mesta se nahajajo v več kot 40 državah sveta. V Sloveniji se s tem nazivom ponaša 11 mest oziroma občin, med njimi vse tri zasavske. Projekt je pomemben z več vidikov. Na prvem mestu je dvig zavedanja o potrebi po spoštovanju in uresničevanju otrokovih pravic. Ne le v svetu, tudi pri nas se mnogo otrok in mladostnikov srečuje s problemi odtujenosti v medsebojnih odnosih, osamljenosti, pomanjkanja nadzora in skrbi odraslih, medvrstniškega nasilja, onesnaženosti okolja, nekakovostnega preživljanja prostega časa in nezdravega načina življenja. Vse to otroke in mladostnike lahko vodi v stisko.

S pristopom k izvajanju projekta Otrokom prijazno Unicefovo mesto želimo v Občini Zagorje ob Savi predvsem:

- izboljšati pogoje za kvalitetnejše življenje otrok,
- informirati javnost o problemih, s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki,
- pomagati otrokom v stiski,
- otrokom in mladostnikom v njihovem prostem času ponuditi več možnosti za kreativno udejstvovanje,
- jim ponuditi več možnosti za neformalno izobraževanje, s poudarkom na razumevanju in sprejemanju drugačnosti in krepitvi strpnosti,
- razvijati pozitivne vrednote,
- poudarjati pomen in spodbujati prostovoljstvo,
- predstaviti programe Unicefa širši javnosti,
- spodbujati donatorstvo.

1.1. KONVENCIJA O OTROKOVIH PRAVICAH

Generalna skupščina Združenih narodov je 20. novembra 1989 sprejela Konvencijo o otrokovih pravicah. S tem so Združeni narodi v svet poslali pomembno sporočilo: **otroci so osebnosti z vsemi pravicami človeka, ki pa potrebujejo posebno skrb in zaščito**. Slovenija je to konvencijo prevzela leta 1992 z aktom o ratifikaciji nasledstva. Posebno zaščito in zaščito pravic otrok je Slovenija vključila tudi v svojo ustavo. Človekove pravice in temeljne svoboščine otroci uživajo v skladu s svojo starostjo in zrelostjo. Na posebnem zasedanju generalne skupščine OZN maja 2002 so državniki in predstavniki vlad sprejeli nov dokument z naslovom Svet po meri otrok. Zaključni dokument vključuje deklaracijo, poročilo o napredku in akcijski načrt za zaščito in razvoj otrok in mladostnikov v 21. stoletju. Opredeljuje prednostne cilje in aktivnosti na temeljnih področjih otrokovega razvoja. V skladu z njim je Slovenija sprejela Program za otroke in mladino 2006 – 2016, s katerim želi uresničiti svoje obveznosti do mlade generacije.

Konvencija zagotavlja osnovne človekove pravice, kot so pravica do preživetja, nemotenega razvoja, polnega sodelovanja v družinskem, kulturnem in družbenem okolju ter pravice do zaščite pred škodljivimi vplivi. Človekove pravice zagotavlja tako, da postavlja določene standarde za zdravstveno varstvo, izobraževanje in druge javne in socialne službe. Vključuje otrokove pravice, kot so pravica do svobode izražanja, do zaščite pred telesnim in duševnim nasiljem, do družinskega okolja, do izobraževanja, do zdravstvenega zavarovanja, do uživanja svoje kulture ter do zaščite pred ekonomskim izkoriščanjem. V okviru konvencije so sprejeli dva protokola, ki se ukvarjata s problematiko vpletenosti otrok v oborožene konflikte ter problematiko otroške prostitucije in otroške pornografije.

Kljub konvenciji so temeljne pravice otrok še marsikje močno kršene. Prav po zaslugi konvencije pa se pozitivni premiki v izboljšanju položaja otrok izrazito kažejo. Otroci in njihov položaj so postali redni del pogovorov o svetovnem miru in varnosti. Države redno vsake štiri leta poročajo o položaju otrok in uresničevanju konvencije odboru OZN za otrokove pravice. V njihovih poročilih se vedno znova kaže napredek v korist otrok.

Tudi v Sloveniji obstaja veliko zakonskih in podzakonskih aktov, ki skladno s konvencijo opredeljujejo uresničevanje otrokovih pravic. Žal se nekateri ne izvajajo dovolj učinkovito. Prav zato sta potrebna stalna skrb in sprejemanje programov, ki zavezujejo različne dejavnike tako na državni kot lokalni ravni k neprestanim aktivnostim.

Ob pridobitvi naziva Zagorje – otrokom prijazno Unicefovo mesto smo se s pogodbo zavezali, da bomo analizirali, kako skrbimo za otroke in mladostnike v naši lokalni skupnosti. Dokument je zato odraz aktualnega stanja na področju otrok in mladostnikov v Občini Zagorje ob Savi. Pri njegovi pripravi so sodelovali vsi dejavniki v občini, ki se tako ali drugače ukvarjajo s problematiko otrok in mladostnikov. Društvo prijateljev mladine Zagorje ob Savi je kot koordinator projekta OPUM analizo izdelalo oziroma dokončno oblikovalo, posamezne vsebinske sklope pa so prispevali vsi, na naslovnici navedeni sodelujoči. V prvem delu predstavljamo obstoječe stanje na različnih področjih, v institucijah, programih in dejavnostih, namenjenih otrokom in mladostnikom. V drugem delu dokumenta, v akcijskem načrtu, pa predstavljamo možne ukrepe, kako situacijo otrok in mladostnikov še izboljšati. Oba dokumenta bosta podlaga Občini Zagorje ob Savi za transparentno in kontinuirano delo s svojimi mladimi občani.

2. POLOŽAJ OTROK IN MLADOSTNIKOV V OBČINI ZAGORJE OB SAVI

2.1. ZDRAVJE IN ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA

2.1.1. Demografski podatki

Prvi člen konvencije opredeljuje otroka kot človeško bitje, mlajše od 18 let.

Tabela 1: Podatki o rojstvih otrok (SURS) za zadnjih deset let

Leto	število
2005	150
2006	161
2007	197
2008	192

2009	206
2010	191
2011	184
2012	192
2013	183
2014	169

Podatki o živorojenih otrocih za zadnjih deset let večinoma kažejo pozitiven trend, v letu 2013 je bil naravni prirast + 15 (umrlih 168), v letu 2014 pa +3 (umrlih 166).

Tabela 2: Število otrok po starostnih skupinah 2014 H1, SURS

	Vsi	0 let	1 leto	2 leti	3 leta	4 leta	5 let	6 let
moški	8278	95	93	82	99	95	99	99
ženske	8497	85	81	90	84	90	83	80
skupaj	16.775	180	174	172	183	185	182	179

	7 let	8 let	9 let	10 let	11 let	12 let	13 let	14 let
moški	76	74	98	64	89	74	82	74
ženske	76	75	67	72	67	85	56	87
skupaj	152	149	145	136	156	159	138	161

	15 let	16 let	17 let	18 let
moški	91	82	86	96
ženske	86	81	73	92
skupaj	177	163	159	188

Tabela 3 : Starostne skupine otrok, SURS

	2010 H1	2011 H1	2012 H1	2013 H1	2014 H1	2015 H1
0 let	202	189	187	189	180	164
1-5 let	829	869	900	914	896	895
6-14 let	1.439	1.409	1.394	1.373	1.375	1.401
15-18 let	713	710	685	659	687	657
Vseh	3.183	3.177	3.166	3.135	3.138	3.117
Vseh preb.	17.082	17.044	17.013	16.901	16.775	16.717

% otrok	18,6	18,6	18,6	18,5	18,7	19,0
---------	------	------	------	------	------	------

Tabela 4 : Osnovne skupine prebivalstva, UE Zagorje, 2014 H1, SURS

Vsi prebivalci	Državljeni RS	Tuji državljani	Delež tujih državljanov
16.775	16.417	358	2,1

2.1.2. Zdravstvena oskrba otrok in mladostnikov

Primarno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov izvajata Zdravstveni dom Zagorje ob Savi in koncesionar Vitasan. Zdravstveni dom izvaja sistematske preglede predšolskih in šolskih otrok, zasebna ambulanta Vitasan pa sistematske preglede srednješolcev. Ob sistematskih pregledih izvedejo vse meritve, zdravniški pregled in zdravstveno vzgojo. Zdravstvena vzgoja predšolskih otrok se nanaša predvsem na svetovanje v smislu uvajanja zdrave prehrane, preprečevanja poškodb pri otrocih. Pri sistematskih pregledih šolarjev izvajajo predavanja za vsak posamezen razred posebej, vse pa skladno s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Sistematski pregledi se izvajajo v naslednjih razredih:

- pred vstopom v šolo – predavanje » Zajčkova pot v šolo« - varna pot v šolo – prejmejo pobarvanko;
- 1. razred - predavanje »Zajčkova pot v šolo« - poudarek na gibanju in prehrani;
- 3. razred – predavanje »Dejavno preživljanje prostega časa«, omejitev preživljanja prostega časa pred TV, računalniki ...;
- 6. razred – predavanje » Zdravo odraščanje«- seznanitev z duševnimi in telesnimi spremembami v obdobju mladostništva – skrb za osebno higieno;
- 7. razred – predavanje » Pozitivna samopodoba, stres »
- 8. razred – predavanje »Gibam se« - vzdrževanje telesne teže – prejmejo knjižico, predavanje » Medsebojni odnosi, komunikacija »;
- 9. razred – predavanje » Zdrava spolnost »

Zdravstveni dom skozi vse leto aktivno sodeluje z vrtcem in s šolami. Po medsebojnem dogovoru izvajajo različna predavanja in delavnice. Obiskujejo najmlajše v vrtcih, kjer jih seznanjajo s higieno zob ali s higieno rok, nosu, kako ravnamo ob kihanju in kašljanju. Otrokom je zelo zanimiva predstavitev »Kaj naredim ko«, ki vsebuje na igriv način predstavljene ukrepe ob nezgodah in prvi pomoči. V sodelovanju z Vrtcem Zagorje ob Savi že pet let izvajajo projekt Lepi zobki, ki se vsako leto zaključi z razstavo izdelkov otrok v avli KC DD Zagorje. V primeru pojava nalezljivih bolezni okrepijo obveščanje javnosti in predvsem staršev otrok o ustreznem ravnanju in potrebnih ukrepih. Najmlajšim enkrat letno omogočijo tudi ogled otroškega dispanzerja in zobozdravstvene ambulante, starejšim učencem in srednješolcem pa predstavijo poklic zdravstvenih delavcev in omogočijo ogled nujne medicinske pomoči.

Največji izziv jim predstavlja neprestano usmerjanje otrok in mladostnikov v zdrav način življenja in izvajanje zdravstvene vzgoje tudi izven zdravstvenega doma. Ocenjujejo, da so na področju zdravstvene vzgoje otrok in mladostnikov v sodelovanju z NIJZ in vrtci in šolami naredili velik korak.

V ambulanti Vitasan izvajajo vse predpisane preventivne in kurativne preglede otrok po programu NIJZ RS. Ob preventivnih pregledih otroke cepijo z obveznimi in neobveznimi cepivi ter izvajajo zdravstveno vzgojo za predšolske in šolske otroke ter dijake Srednje šole Zagorje. V manjših skupinah organizirajo predavanja za starše, kjer jih ozaveščajo o dojenju, cepljenju, pravilni prehrani in zdravem načinu življenja. Ob sistematičnih pregledih šolskih otrok in dijakov njihova diplomirana medicinska sestra predava o naslednjih temah: Zajčkova pot v šolo, Dejavno preživljanje prostega časa, Odraščanje, Gibam se, Telesna teža, Za zdravo in varno ljubezen. Na osnovnih šolah obravnavajo teme, kot so: zdrave navade, osebna higiena, zdrav način življenja, preprečevanje poškodb, zasvojenost, odraščanje, pozitivna samopodoba in stres, medsebojni odnosi. V osnovnih šolah in srednji šoli vodijo predavanja o prvi pomoči, naslednje leto načrtujejo to tudi v vrtcu.

Materinska šola je namenjena bodočim staršem, kjer se seznanijo z vedenji o nosečnosti, porodu, dojenju, pravilni prehrani in psihomotoričnem razvoju otrok.

Pri svojem delu opažajo, da je vedno več otrok prekomerno prehranjenih in nimajo zadostnega gibanja. Tudi pretirana uporaba sodobnih komunikacijskih naprav slabo vpliva na zdravje otrok in mladostnikov. Tem temam bi morali posvetiti še več pozornosti.

2.2. DOSTOP DO KAKOVOSTNE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA ZA VSE OTROKE

V izhodišču je potrebno povedati, da je Občina Zagorje ob Savi kot ustanoviteljica v zadnjem obdobju v šolski in predšolski prostor vložila veliko sredstev, tako v pridobitev novih kapacitet kot v izboljšanje delovnih pogojev. Tudi sicer občina v svojem proračunu namenja znatna sredstva za mnoge dejavnosti, namenjene otrokom in mladostnikom. Že ob rojstvu otroka starši prejmejo denarno pomoč in darilo, tudi vsi prvošolci prejmejo darilo, občina sredstva zagotavlja za dodatni program šol in nakup računalniške opreme, ob zaključku osnovne šole pa so najboljši učenci vpisani v Zlato knjigo. S šolskimi prevozi občina vsem otrokom zagotavlja varno pot v šolo, zagotavlja pa tudi sredstva za dodatno subvencioniranje šolskih kosil.

2.2.1. Predšolski otroci

V Vrtec Zagorje ob Savi je trenutno vključenih 632 otrok, od tega trije še niso dopolnili starosti enega leta, 71 otrok je starih eno leto, 106 otrok dve leti, 133 otrok tri leta, 141 otrok štiri leta, 158 otrok pet let in 20 otrok šest let. Zaradi povečanega števila vpisanih otrok v vrtec bo z januarjem 2016 začel delovati nov oddelek prvega starostnega obdobja.

Za otroke, ki niso vključeni v vrtec, v popoldanskem času enkrat tedensko izvajajo programa Igrajmo se skupaj – otroci in starši (za otroke od 1. do 3. leta) in Cicibanove urice (za otroke od dopolnjenega 3. leta do vstopa v šolo). V oba programa je trenutno vključenih 43 otrok. Poleg navedenih programov (ki sta plačljiva) vse predšolske in šolske otroke v spremstvu staršev redno vabijo na prireditve v tednu otroka, v mesecu decembru, na prireditve Šport in Špas – dan druženja in gibanja vseh generacij in na druge prireditve, ki potekajo v parku dr. Janeza Drnovška, v Evroparku, na Mestnem trgu, na zagorski tržnici in drugje.

V zadnjih letih se število otrok, vključenih v vrtec, veča. Prostorski pogoji v enotah Maja (Zagorje), Smrkci (Zagorje) in Kekec (Izlake) so v celoti ustrezni. V enotah Center (Zagorje) in Ciciban (Kisovec) velikost igralnic ni v skladu s pravilnikom o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, zato so strokovni delavci še posebej pozorni, da dejavnosti načrtujejo in izvajajo tudi v spremljevalnih prostorih posamezne enote. Velikost igrišč v enotah je, če upoštevamo možnost uporabe zelenih površin v bližnji okolici vrtca, ustrezna.

Vrtec Zagorje ob Savi je oblikoval naslednje predloge:

- Zaradi trenda večjega vpisa otrok v vrtec (ki je posledica tako večjega števila rojstev kot višjega odstotka vključenih otrok v vrtec) je v enoti Smrkci potrebno zagotoviti dodatne igralnice in telovadnico. Nedokončani del objekta to omogoča.
- V vrtec so vključeni tudi otroci s posebnimi potrebami (vsako leto od 15 do 22 otrok z odločbami in otroci brez odločb), zato naj se v enoti Smrkci predvidi in opremi senzorno sobo.
- Zaradi povečanja števila otrok prvega starostnega obdobja bi bilo v enotah Center in Ciciban potrebno zagotoviti pokrite terase (kot nadaljevanje igralnic). To bi omogočilo ustreznost prostorskih pogojev za otroke prvega starostnega obdobja.
- Strokovni delavci vrtca pri svojem neposrednem delu opažajo porast števila otrok z govorno jezikovnimi težavami. Ker je prav v predšolskem obdobju razvoj govora in jezika najintenzivnejši, predlagajo, da se zgodnja obravnava zagotovi preko logopedске preventive in kurative.

-

2.2.2. Osnovne šole v Občini Zagorje ob Savi

V občini imamo tri matične osnovne šole, ki imajo skupaj pet podružnic.

Osnovna šola Toneta Okrogarja Zagorje ob Savi

V šolskem letu 2015/2016 imajo na matični šoli 358 učencev, na podružnični šoli Kisovec imajo od 1. do 5. razreda 132 učencev, na podružnični šoli v Šentlambertu pa 24 učencev, skupno torej 514.

Tabela 5: Skupno število učencev

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Razr. st.	268	238	295
Predm. st.	196	235	187
Skupno št.	464	473	482

Zadnja leta število učencev najbolj narašča na podružnici v Kisovcu, narašča tudi na matični šoli, na podružnici Šentlambert pa je število učencev stabilno. Prostorski pogoji na podružnici Kisovec so sicer dobri, a zaradi rasti števila učencev je vrtčevskim otrokom na razpolago le še ena učilnica, prihodnje šolsko leto pa bo najbrž tudi ta namenjena za potrebe šole. Na podružnici v Šentlambertu so pogoji zadovoljivi. Pouk poteka v učilnicah na šoli, ure športa pa zunaj ali v dvorani gasilskega doma. Zaradi težav z vlago v učilnici je potrebno šolsko zgradbo v Šentlambertu sanirati.

Na matični šoli imajo zaradi pomanjkanja učilnic tretješolci pouk v nekdanjem hišniškem stanovanju, kjer pa je precejšnja prostorska stiska. Poleg tega imajo ločen vhod in ni notranje povezave s preostalim delom matične zgradbe. Učenci se morajo za ure športa obuti in obleči, da gredo lahko skozi glavni vhod matične stavbe. Drugi oddelek tretjega razreda pa ima učilnico v kletnih prostorih, kjer je vlaga in prostorska stiska, svetloba pa je le zadovoljiva. Na matični šoli so neprimerne tudi specialne učilnice. Pereč problem je mala telovadnica, ki se nahaja v kletni etaži, kjer zaradi vlage, dviguje tla. Velika telovadnica je le za silo primerna za pouk, saj je stara že 47 let.

Osnovna šola Toneta Okrogarja je EKO šola.

Osnovna šola Ivana Skvarče Zagorje ob Savi

V šolskem letu 2015/2016 imajo na matični šoli v 22 oddelkih skupno 484 učencev, na PŠ Čemšenik v dveh oddelkih skupaj 16 učencev, na PŠ Podkum pa 21 učencev v dveh kombiniranih oddelkih, skupno torej 521.

Tabela 6: Skupno število učencev

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Razr. st.	267	263	281
Predm. st.	239	237	225
Skupno št.	506	500	506

Na PŠ Čemšenik v zadnjih letih število učencev upada: 22, 20, 18, 16.

V PŠ Podkum je število učencev konstantno: 21, 20, 22, 21.

Od leta 2011 je Osnovna šola Ivana Skvarče vključena v projekt Slovenska mreža zdravih šol. Upravičenost do naziva Zdrava šola se vsako leto preverja, saj mora šola izpolnjevati predpisane pogoje.

Poleg naziva Zdrava šola ima Osnovna šola Ivana Skvarče tudi naziv Kulturna šola.

Osnovna šola Ivana Kavčiča Izlake

K Osnovni šoli Ivana Kavčiča Izlake sodi podružnična šola na Mlinšah.

V šolskem letu 2012/2013 je bilo na matični šoli skupaj 336 učencev, na PŠ Mlinše pa 30 učencev (1. do 3. razr.). V šolskem letu 2013/2014 je imelo vseh devet razredov po dva oddelka s skupno 319 učenci, v prvi triadi je bilo povprečno 16 učencev na oddelek, v drugi triadi je bilo povprečno 17 učencev na oddelek, v tretji pa 20 učencev. V dveh kombiniranih oddelkih PŠ Mlinše je bilo skupno 38 učencev. Tudi v šolskem letu 2014/2015 so imeli na matični šoli 18 oddelkov, v katerih je bilo skupno 327 učencev. V prvi triadi je bilo povprečno število učencev na oddelek 16, v drugi triadi povprečno 19, prav tako tudi v tretji triadi. Na PŠ Mlinše je bilo v dveh kombiniranih oddelkih skupaj 32 učencev.

V šolskem letu 2015/2016 imajo na matični šoli v 18 oddelkih skupno 333 učencev, na PŠ Mlinše pa v dveh kombiniranih oddelkih skupaj 36 učencev.

Šola je vključena v različne projekte: Zlati sonček in Krpan ter plavalno opismenjevanje, Evropski teden športa, Turizmu pomaga lastna glava, Gledališki festival podružničnih šol Slovenije (organizacija), Hiška eksperimentov, Male sive celice in še v mnoge druge.

Osnovna šola Ivana Kavčiča Izlake ima naziva Zdrava šola in Kulturna šola.

Osnovna šola dr. Slavka Gruma Zagorje ob Savi

V šolskem letu 2015/2016 imajo na šoli 57 učencev. V treh kombiniranih oddelkih (2. in 3. r, 4., 5. in 6. r. ter 7., 8. in 9. razred) imajo skupaj 21 učencev, 16 od njih je vključenih v oddelek podaljšanega bivanja. V posebnem programu imajo dva čista oddelka s skupno 12 učenci (6 je vključenih v OPB) in štiri kombinirane s skupno 24 učenci (19 vključenih v OPB).

Ker na šoli usposablajo tudi gibalno ovirane učence, bi nujno potrebovali fizioterapevta. V tem letu so skupaj z VDC zaprosili občino, da bi sofinancirala del zaposlitve tovrstnega strokovnega delavca, ki bi svojo delovno obveznost opravljal na obeh zavodih. Kot mobilni terapevt bi delal tudi z gibalno oviranimi otroki vrtca in učenci osnovnih šol, ki tako obravnavo potrebujejo za ohranjanje svojih gibalnih sposobnosti. Dolgoročno gledano je takšna zaposlitev primerna naložba za zdravje in višjo kakovost življenja gibalno oviranih učencev in varovancev.

Od ustanoviteljice šola nujno potrebuje zagotovitev sredstev za vzdrževanje dvigala, s katerem prevažajo gibalno ovirane učence. Brez ustreznih rednih pregledov dvigalo ne sme obratovati, šola pa brez dvigala ne more zagotavljati ustreznega izvajanja programa. Trenutno šoli predstavlja poseben izziv tudi nedokončana telovadnica. Streha in strešna okna so zamenjana, potrebna je še notranja prenova prostora.

2.2.3. Srednja šola Zagorje ob Savi

V Srednji šoli Zagorje izvajajo štiri vrste izobraževanja: nižje poklicno izobraževanje, srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehniško izobraževanje, z naslednjimi programi: pomočnik v

biotehniki in oskrbi, trgovec, gastronomske in hotelske storitve, zdravstvena nega, gastronomija in ekonomski tehnik.

Tabela 7: Število dijakov in oddelkov

Programi	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
NPI	20	17	20	24	26
SPI	109	108	118	115	104
SSI	175	189	189	196	192
PTI	66	45	40	33	40
SKUPAJ	370	359	357	368	362

Zvišuje se število vpisanih v 4-letni izobraževalni program zdravstvena nega, prav tako vpis v nižje poklicno izobraževanje. Na šoli ugotavljajo, da se k njim vpisuje tudi veliko število dijakov s posebnimi potrebami. V šolskem letu 2015/2016 je teh dijakov kar 43. V šoli pripravijo individualizirane programe, iz katerih je razvidno, na kakšen način upoštevajo prilagoditve, zapisane v izdanih odločbah posameznih dijakov.

Od skupno 362 dijakov jih ima stalno bivališče v občini Zagorje le 118, ostali pa so iz drugih občin (Trbovlje, Hrastnik, Litija, Šmartno pri Litiji, Radeče, Sevnica, Lukovica, Moravče, Laško itd.). Približno dve tretjini dijakov je vozačev. Šoli uspeva ohranjati število vpisanih dijakov, čeprav se številčnost populacije devetošolcev niža. K temu zagotovo pripomore dopolnjena izobraževalna ponudba v srednjem strokovnem izobraževanju, ki je za mlade bolj privlačna kot programi srednjega poklicnega izobraževanja. Šola zelo uspešno izvaja poklicno promocijo med učenci osnovnih šol, organizira številne odmevne dogodke in se predstavlja na mnogih promocijskih dogodkih v regiji in širše. V letošnjem šolskem letu šola sodeluje v naslednjih projektih: Ekošola, Zdrava šola, Simbioza, Simbioza giba, prostovoljstvo, Rastem s knjigo, Buklžur, Moje podjetje, Erasmus+, Program Mepi, Ustvarjalnik, inovacijski projekt Spolnost mladostnika.

Šola izvaja pouk na treh lokacijah. V najemu ima prostore za praktični pouk tekstila, pouk strokovno-teoretičnih predmetov tekstila in objekt za športno vzgojo. Pouk izvajajo v sodobno opremljenih in urejenih učilnicah. Notranjost matične stavbe so v preteklih letih skoraj v celoti prenovili, kljub vsemu pa ostaja

še veliko problemov, saj stare stavbe brez temeljitih posegov ni možno dovolj funkcionalno preurediti in obnoviti.

Šola se sooča z naslednjimi izzivi:

- zaradi neurejene mreže šol je vsakoletni vpis negotov, v sosednjih občinah sta kar dve gimnaziji, število devetošolcev pa upada;
- zaradi stare in nefunkcionalne zgradbe veliko prostorsko stisko, a se na tej lokaciji ne more širiti;
- najemanje prostorov za pouk;
- oddaljenost šolske telovadnice, ki terja prilagajanje urnika;
- šola nima lastnega dvorišča;
- stara stavba je nefunkcionalna, nima večnamenskega prostora, ni kabinetov;
- stavba ni invalidom prijazna;
- stavba ni energetske sanirana in ima veliko izgubo energije;
- problem predstavlja tudi ravna streha.

2.2.4. Glasbena šola Zagorje ob Savi

V programe naše glasbene šole je letno vključenih v povprečju 360 učencev. Od tega jih ima približno 95% stalno bivališče v občini Zagorje. To je nekajletno povprečje, ki odstopa za največ 0,5 %.

Poleg rednih programov izvajajo tudi dodatne dejavnosti, in sicer: orkester flavt, kitarski orkester, mali godalni orkester, mladinski pevski zbor, skupinska kljunasta flavta in predšolska plesna vzgoja.

Prostorski pogoji Glasbene šole Zagorje so zelo slabi, saj jim močno primanjkuje učilnic za individualni in skupinski pouk. Prav tako nujno potrebujejo večjo dvorano za javne nastope ter ustrezno dvorano za pouk baleta in plesne pripravnice.

Velik izziv jim predstavljajo vedno bolj nadarjeni otroci, katerim želijo zagotoviti čim bolj kakovosten in pester program in seveda ustrezno učno okolje. Največji izziv pa jim je pridobiti nove in večje prostore za izvajanje pouka in nastopov. Izjemni uspehi učencev glasbene šole na vseh nivojih tekmovanj, od regijskih,

državnih in mednarodnih, so že dolga leta konstanta. Pričakujejo, da bodo še naprej krepili zadovoljstvo učencev s tem, da jim bodo znali prisluhniti in jim omogočali pogoje za doseganje najboljših rezultatov dela. Menijo, da je status njihovih učencev dober, saj odgovorno skrbijo za njihov socialni, čustveni in kulturni razvoj. Pri tem jih močno omejujeta samo velika prostorska stiska in prepočasno obnavljanje in nabavljanje glasbil.

2.3. KAKOVOSTNO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

2.3.1. Interesne dejavnosti šol

Na osnovni šoli Toneta Okrogarja ugotavljajo, da je interes učencev za dodatne programe in interesne dejavnosti velik. Šola ponuja učencem različne neobvezne izbirne predmete, šolo v naravi in različne tečajne oblike (plavanje, kolesarstvo, prva pomoč). Izvajajo številne interesne dejavnosti, kot so čebelarski krožek, šahovski krožek, računalniški, robotika, šiviljski, oblikovni, tuji jeziki, športni in planinski krožek, logiko, pevske zборе, dramski krožek... Vsega skupaj na vseh treh lokacijah skupaj ponujajo preko 25 različnih interesnih dejavnosti. Zelo dobro sodelujejo tudi z lokalnimi društvi in organizacijami, kamor je vključenih veliko učencev.

Osnovna šola Ivana Kavčiča Izlake ponuja svojim učencem številne interesne dejavnosti, ki jih vodijo učitelji, zunanji sodelavci ali zainteresirani starši. Učenci se imajo možnost vključiti v pevski zbor, dramski krožek, likovni, čebelarski, PIL plus, Mladi raziskovalci zgodovine, gasilski, planinski krožek, bralno značko (tudi angleška, nemška) in druge prostočasne dejavnosti. Na izlaški osnovni šoli predstavlja poseben izziv, kako zagotoviti sodelovanje učencev vozačev v popoldanskem času. Možnosti javnega prevoza so namreč zelo omejene. V zvezi s tem predlagajo, da se tudi v oddaljenih krajevnih skupnostih za otroke organizirajo aktivnosti, namenjene druženju, učenju in spodbujanju medsebojnega sodelovanja.

Osnovna šola dr. Slavka Gruma za svoje učence izvaja naslednje interesne dejavnosti: pravljичne urice, bralna značka, umetnostni krožek, ustvarjalni krožek, športni krožek za gibalno ovirane učence, pevski zbor in planinski krožek.

Srednja šola Zagorje svojim dijakom ponuja številne občolske dejavnosti, krožke in skupine, vezane na določene projekte. Poleg bralnega in fotografskega krožka imajo interesne skupine za prostovoljstvo, za mednarodne projekte, za prvo pomoč, gledališko skupino, za športna tekmovanja in skupine za različna tekmovanja v znanju.

2.3.2. Društvo prijateljev mladine Zagorje

DPM Zagorje skozi vse leto zagotavlja izvajanje številnih dogodkov, ki so namenjeni predšolskim in osnovnošolskim otrokom, mladim in staršem. Za vrtčevske otroke, ki so v projektu Bralna miška, DPM priskrbi knjižno darilo in ogled predstave v KC DD Zagorje. Za učence OŠ, ki tekmujejo za bralno značko, DPM zagotovi promocijska darila, učenci, ki so pridno brali vseh devet let, pa si poleg knjižne nagrade v Ljubljani ogledajo še posebno prireditev za »zlate bralce«.

Stalni projekti DPM Zagorje so: vsakoletno pustovanje s pustnim sprevodom, počitniške aktivnosti v času vseh šolskih počitnic, te so še posebej bogate med poletnimi počitnicami, obiski dedka Mraza, decembrske prireditve za otroke in mlade, teden otroka, otroška slikarska kolonija, inštrukcije za osnovnošolce, dejavnosti v tednu družin in projekt botrstvo.

Društvo sodeluje v naslednjih projektih: Miklavževanje, Žogarija, Rdeči revirji, Domfrca, občinski praznik, Središče za zagovorništvo in informiranje o pravicah otrok in mladostnikov (ZIPOM).

Odziv društev in zavodov na sodelovanje je zelo dober. Še posebej so veseli sodelovanja v okoliških krajevnih skupnostih. Otrokom je ponujena široka paleta različnih dejavnosti.

Predlogi za izboljšanje stanja na področju skrbi za več dejavnosti otrok in mladine:

- Potreben je ogrevan večnamenski prostor v Zagorju, z dvoriščem oziroma zunanjimi površinami za izvajanje različnih družabnih in športnih dejavnosti, primernih za manjše skupine. Varianta: popolna energetska sanacija Proletarca, saj je hiša hladna in njena telovadnica neprimerna za izvajanje otroških dejavnosti.
- Ustanovitev skupin za samopomoč različnih ranljivih skupin.

- Igrišče na Polju je potrebno opremiti s priklopom na električno energijo.

2.3.3. Mladinski center Zagorje ob Savi

Mladinski center Zagorje ob Savi (MC ZOS) je organizacija, namenjena mladim med 15. In 29. letom, njihovem kakovostnemu preživljanju prostega časa in njihovi aktivni participaciji v družbi. V letu 2015 so izvedli skupaj 500 dogodkov in vanje vključili več kot 2300 aktivnih udeležencev (to je oseb, ki nastopajo v vlogah načrtovalcev, oblikovalcev, organizatorjev, izvajalcev, proizvajalcev ipd.) V dejavnost centra se vključujejo tudi druge starostne skupine, saj pod okriljem centra deluje tudi Medgeneracijsko središče Zagorje ob Savi.

Mladinski center deluje na mnogih področjih. Eno od njih je neformalno izobraževanje. Preko različnih delavnic, predavanj in jezikovnih tečajev udeleženci pridobivajo uporabna znanja, vključujejo pa se tudi v pestre pristočasne aktivnosti. Na tem področju organizirajo največ dogodkov. Mladinsko ulično delo (MUD) izvajajo v obliki ustvarjalnih in športnih delavnic, in sicer na različnih lokacijah v Zagorju in okoliških krajih. Na tak način dosejajo otroke in mlade, ki bi sicer zaradi oddaljenosti teh dejavnosti ne mogli obiskovati. V okviru področja Aktivno državljanstvo potekajo dejavnosti: Brcnimo rasizem, Menjalni krog, Živa knjižnica, organizacija festivalov in dogodki z odločevalci. Vegekuhna in športne aktivnosti (odbojka, košarka, tek, plavanje, turnirji, rekreacija...) so oblike delovanja s področja skrbi za zdravje. Mednarodna mobilnost mladih vključuje mladinske izmenjave, prostovoljstvo v okviru Evropske prostovoljne službe in usposabljanja za mladinske delavce. V okviru področja Podjetnost deluje Zaposlitveni klub za mlade. Ta mladim omogoča, da pod mentorstvom izpopolnijo svoj življenjepiš in motivacijsko pismo, sestavijo karierni načrt in mu nato sledijo. Organizirajo različne delavnice za pridobivanje neformalnih znanj, krepijo kompetenco podjetnosti in intenzivno širijo svojo socialno mrežo. Pomembno področje dela Mladinskega centra so različni prostovoljski projekti, preko katerih mladi krepijo kompetence v obliki različnih dejavnosti za otroke, mlade in starejše. MC ZOS vključuje povezane in

nepovezane mlade, sodeluje z lokalnimi in regionalnimi organizacijami, deluje pa tudi na mednarodnem nivoju.

Pri svojem delu se Mladinski center srečuje s številnimi izzivi. Pri izvedbi programov MUD se zaradi poteka dejavnosti na različnih lokacijah spopadajo z logističnimi težavami. Predlagajo, da bi jim kupili kombi, ki bi jim omogočal izvajanje programov v okoliških krajih. Razpršena poselitev v občini in omejitve pri prevozu so pogosto razlog, da se otroci in mladi ne morejo udeleževati prostočasnih aktivnosti.

MC ZOS se nahaja v starejši stavbi, ki je brez centralnega ogrevanja, ima pa tudi dotrajano streho in fasado. Z energetske sanacije stavbe bi se mladim zagotovilo bolj primerno, zdravo in varno okolje za delovanje. V letu 2015 je center prejel soglasje za uporabo dodatnih prostorov za stanovanje, v katerem bi bivali gostujoči mednarodni prostovoljci, vendar so tudi ti prostori pred uporabo potrebni temeljite prenove.

Poseben izziv predstavlja tudi sama lokacija mladinskega centra. Ta s svojo oddaljenostjo od mestnega jedra zmanjšuje možnost obiska naključnih mladih. Stalna odprtost v popoldanskem času se doslej ni posebno obnesla.

Pri delu z otroki in mladimi se srečujejo s primeri neaktivnega odnosa do reševanja problemov, zato predlagajo, da bi s skupno kampanjo ozaveščali otroke, mlade in odrasle o potrebi po konstruktivnem reševanju problemov. V ta namen MC izvaja delavnice, na katerih se otroci in mladi v varnem okolju preizkušajo v različnih situacijah in ozaveščajo življenjske vrednote.

Sicer pa v občini obstaja množica društev, ki v svoje članstvo sprejemajo otroke in mladostnike. Gre za športna društva, kulturna, gasilska in druga, ki vključujejo veliko mladih, kar je še posebej pomembno na podeželju.

2.4. SOCIALNA IZKLJUČENOST

2.4.1. Boj proti revščini in socialni izključenosti

Proračun občine vsako leto znova kaže svojo socialno občutljivost in naravnost in namenja znatna sredstva za področje sociale. Vsi javni zavodi so zelo pozorni

na socialno problematiko družin svojih otrok, učencev in dijakov. Vsi, ki potrebujejo subvencijo šolskih malic ali kosil, jo prejmejo, zato v naši občini v vrtcih in šolah ni lačnih otrok. V Vrtcu Zagorje so v zadnjih letih izvedli več akcij pomoči, zbirali so hrano, zimska oblačila, sredstva za igro, plenice in drugo. Staršem, ki ne zmorejo pokriti stroškov izletov ali različnih vstopnin, omogočijo brezplačno udeležbo na dogodkih.

Na OŠ Toneta Okrogarja svojim učencem pomagajo s pomočjo donatorjev in lastnega donatorskega sklada, medtem ko na OŠ Ivana Kavčiča na Izlakah menijo, da pri njih socialna problematika ni izrazita. Osnovna šola Ivana Skvarče opaža, da je socialna stiska vse večja, saj se stalno povečuje število subvencij za malico in kosilo (od 520 učencev ima subvencijo 286 učencev, subvencionirano kosilo 33 učencev, brezplačno kosilo ima 9 učencev). Povečuje se tudi število terjatev za prehrano in prevoze ter vstopnine ob različnih šolskih dejavnostih. Pri planiranju dni dejavnosti in ekskurzij je šola sicer zelo racionalna in starše o načrtih obvesti že na prvih roditeljskih sestankih. Šola seznanja starše z možnostjo pridobitve finančne pomoči, a večina ne izrazi te potrebe. Starši z neplačanimi terjatvami do šole so bili večkrat pozvani, da oddajo vlogo za odpis dolga, vendar so se za to odločili le trije. Učenci OŠ dr. Slavka Gruma večinoma izhajajo iz socialno zelo šibkega okolja. Pri reševanju socialnih stisk šoli pomaga ustanoviteljica, iščejo pa tudi druge možnosti (projekt Botrstvo, sodelovanje s CSD itd.). Občina Zagorje kar 20 učencem v celoti krije stroške šolske prehrane (kosil).

Tudi na Glasbeni šoli Zagorje se kaže povečana socialna stiska družin. Vsako leto več učencev oziroma njihovih staršev zaprosi za šolanje po nižji, prilagojeni ceni. Nekateri učenci so celo oproščeni plačevanja šolnine. Na srednji šoli Zagorje opažajo, da precej njihovih dijakov prihaja iz družin z nižjim socialnim statusom. Približno 60 % dijakov namreč prejema v celoti subvencionirano malico, delno sofinancirano pa 20% dijakov.

Pomembno vlogo pri blaženju socialnih stisk družin z otroki in mladostniki imata tudi RKS – OZ Zagorje in Župnijska Karitas Zagorje. Rdeči križ vsako leto organizira letovanje za otroke. Kljub zahtevnosti projekta jim uspe na morje odpeljati okoli 80 otrok, od tega z zbranimi donacijami in s pomočjo občine uspejo zagotoviti brezplačno letovanje od 20 do 30 otrokom letno. Zaznavajo porast števila otrok, ki bi se letovanja lahko udeležili le brezplačno. Zato poskušajo čim več takih otrok

vključiti v programe RKS (Peljimo jih na morje, Pričarajmo nasmeh, Pomežik soncu). V sklopu teh treh akcij je bilo na morju leta 2013 30 zagorskih otrok, letos pa 26. Območno združenje RK vsako leto zbira šolske potrebščine, iz občinskega proračuna pa prejme pet tisoč evrov, ki jih v obliki bonov razdelijo pomoči potrebnim učencem. Za otroke in mladostnike izvajajo še vrsto drugih humanitarnih aktivnosti. Vse humanitarne akcije organizirajo predvsem z namenom lajšanja finančne stiske zagorskih družin. Sredstva, zbrana v humanitarni akciji » Drobtinica », namenijo za regresirano prehrano otrok iz socialno šibkejših družin. Z akcijo »Miklavževi piškotki« zbirajo denar za nakup novoletnih daril otrokom. Tudi akcija »Velikonočni pirhi« je namenjena otrokom, in sicer za njihovo letovanje na morju.

Župnijska Karitas Zagorje ima v svoji evidenci 530 otrok iz družin, ki redno ali občasno prihajajo po pomoč v obliki hrane, oblačil, na pogovore in po nasvete. Za te otroke so zbrali in razdelili (poleg redne hrane , ki jo prejmejo od Škofijske Karitas Ljubljana in Evrope): 420 kg hrane, 3490 kosov oblačil, 760 kosov otroške opreme in 520 kosov šolskih potrebščin. Družini s štirimi otroki so omogočili vikend dopust v zdravilišču. Otrokom pomagajo tudi na druge načine. Oratorij je letos obiskalo 156 otrok., ki so šest dni bivali v prostorih Župnijske Karitas. Poleg hrane so jim nudili tudi veliko vzgojnih vsebin, saj je z otroki delalo in živelo kar 30 animatorjev. Že približno 25 let v župnijski cerkvi organizirajo miklavževanje. Zbere se približno 500 otrok različnih ver. Kulturnemu programu sledi obdarovanje otrok. Vse, kar naredijo v Župnijski Karitas Zagorje, je prostovoljno delo, vsako leto opravijo na tisoče ur.

Tudi Mladinski center Zagorje ob Savi in Društvo prijateljev Mladine Zagorje ob Savi imata večino programov brezplačnih, nekaj pa jih je v veliki meri subvencioniranih (delavnice, mednarodni programi, najemi prostorov in opreme).

2.4.2. Družbena skrb za otroke s posebnimi potrebami

V občini imamo osnovno šolo s prilagojenim programom za učence s posebnimi potrebami. Ko zaključijo to stopnjo izobraževanja, jih nekaj nadaljuje šolanje na Srednji šoli v Zagorju. Tu jim pomagajo na različne načine, da bi vendarle uspešno zaključili izbrani program. V občini imamo tudi Varstveno delovni center, kjer so

zaposlene osebe s posebnimi potrebami, imajo pa tudi možnost bivanja v dveh bivalnih enotah centra, vendar so te osebe starejše od 18 let. Nekateri otroci s posebnimi potrebami so vključeni v redno osnovno šolo, a so deležni posebne obravnave, ki jim jo določa zakon. Po zaključku osnovnega šolanja se nekateri vključijo v posebne zavode za usposabljanje invalidne mladine, kjer pridobijo znanja in veščine za opravljanje določenih poklicev glede na svoje zmožnosti. Težje pa dobijo delo, a se vedno lahko vključijo v VDC. Tako v vrtec kot v osnovne šole so vključeni tudi gibalno ovirani otroci. Njim sta namenjeni dvigali v šoli v Kisovcu in na šoli Ivana Skvarče.

2.4.3. Preventiva odvisnosti v občini

Osnovne šole imajo v svojih programih delavnice in predavanja na temo zasvojenosti. Tudi sicer veliko pozornosti namenjajo zdravemu načinu življenja. Tematiko odvisnosti obravnavajo za to strokovno usposobljeni zdravstveni delavci, ki sodelujejo s šolami (zaposleni v Vitasanu in Zdravstvenem domu Zagorje). Tematiko zlorabe prepovedanih drog obravnava tudi državni projekt Policijske postaje Zagorje, ki ga izvajajo v 5. razredih osnovnih šol.

Center za socialno delo Zagorje navaja, da so njihovi izzivi, s katerimi se soočajo, povezani predvsem z eksperimentiranjem s prepovedanimi drogami in alkoholom.

2.5. ZAŠČITA PRED ZANEMARJANJEM, NASILJEM IN ZLORABO

2.5.1. Center za socialno delo Zagorje ob Savi

CSD obravnava otroke in mladostnike v okviru socialnovarstvenih storitev in javnih pooblastil. Javna pooblastila obsegajo tako izvajanje ukrepov za zaščito otrok kot tudi svetovalno delo v okviru težav v odraščanju, vodenja in usmerjanja otrok in mladostnikov, ki imajo izrečene vzgojne ukrepe na podlagi kazenskega zakonika ali zakona o prekrških. Center uspešno sodeluje z vsemi vzgojno

izobraževalnimi zavodi v okviru timskih sestankov na formalni ali neformalni ravni. Na področju problematike nasilja v družini sodeluje tudi preventivno.

Družinam z otroki center ponuja vključitev v socialnovarstveno storitev » pomoč družini za dom« ter svetovalno – terapevtsko delo v okviru Zavoda Vir. Trenutno je vključenih 6 družin s skupaj devetimi otroki. Nudijo jim pomoč v obliki svetovalnega dela, podpore in pomoči s strani javne delavke, po potrebi otrokom nudijo tudi učno pomoč. V nekaterih družinah opažajo težave, ki so povezane z razvajanostjo otrok, medvrstniškim nasiljem ter vzgojno nemočjo staršev. Zaposleni na centru menijo, da je v našem lokalnem okolju premalo programov za otroke in mladostnike. Dali so pobudo za ustanovitev socialno varstvenega programa Dnevni center za otroke in mladostnike. Sofinancirala naj bi ga tudi Občina Zagorje.

2.5.2. Policijska postaja Zagorje ob Savi

Policisti PP Zagorje izvajajo državne projekte, projekte, ki jih izvaja Policijska uprava Ljubljana, kot tudi lastne aktivnosti. Državni projekt »Policist Leon« se izvaja za učence 5. razredov osnovnih šol. Obravnavane teme so različne: medvrstniško nasilje, nasilje v družini, vandalizem, zloraba drog, tatvine, varnost pri smučanju, kolesarjenju itd. Izvajajo tudi projekt »Otrok policist za en dan«, kjer se nekaj učencem višjih razredov v osnovnih šolah prikaže poklic policista, tudi s prisotnostjo otrok pri delu policistov na terenu.

Pri obravnavi pojavnih oblik medvrstniškega nasilja, ki se pojavi med otroki in mladostniki, vsak primer rešujejo sproti. Pri kaznivih dejanjih nasilja v družini, zanemarjanju mladoletne osebe ali surovem ravnanju pa se v reševanje problemov aktivno vključi tudi Center za socialno delo Zagorje ob Savi.

V letu 2014 so policisti PP Zagorje obravnavali skupaj 5 mladoletnikov (starost 14 – 17 let), ki so bili ovadeni zaradi storitve kaznivih dejanj, v letu prej sta bila taka primera dva. V kaznivih dejanjih je bilo oškodovanih 17 mladostnikov, leto poprej 11. V letu 2014 so policisti obravnavali 30 kaznivih dejanj (leto poprej 36) zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, kamor sodijo odvzem mladoletne osebe (8 primerov, leto prej 1), nasilje v družini (13 primerov, leto poprej 12), zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje (5 primerov, leto prej 4) ter

neplačevanje preživnine (4 primeri, leto prej 19). Na področju javnega reda in miru so policisti obravnavali 9 mladoletnikov (14 do 17 let), leto poprej pa je bilo takih primerov 8.

Policisti ugotavljajo, da jim pri delu z otroki in mladostniki največkrat primanjkuje znanja. Prepričani so, da predvsem mladim v starostni skupini od 14 do 20 let pri vključevanju v lokalno skupnost veliko pripomoreta Mladinski center Zagorje ob Savi in ŠKLAB.

2.5.3. Varne točke

Varne točke so javni prostori, v katere se lahko po pomoč zatečejo otroci in mladostniki, ki se znajdejo v težavah (medvrstniško nasilje, ne morejo priti v stik s starši, so izgubili ključ od doma ali potrebujejo kakršnokoli pomoč). Točke so označene s posebno nalepko. Tam so posebej usposobljeni prostovoljci, ki otrokom znajo pomagati. Slovenski Unicef je k projektu Varnih točk pristopil leta 2003 in danes je v Sloveniji že preko 200 varnih točk. Tudi naši otroci jih imajo, in sicer na Izlakah, v Kisovcu in Zagorju. Pomembno je, da se otroci zavedajo, da se v varne točke lahko zatečejo po pomoč.

2.6. ZAŠČITA OTROK, UDELEŽENIH V PROMETU

Po 56. členu ZOŠ ima učenec pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo bivališče oddaljeno od šole več kot 4 km. Ne glede na oddaljenost imajo brezplačen prevoz učenci prvih razredov, učenci, pri katerih je na poti v šolo ogrožena varnost, in učenci s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje vzgojno izobraževalnih programov. Otroci so najranljivejša skupina udeležencev v prometu. Prometna vzgoja se mora zato začeti že v družini in se nadaljevati skozi vsa obdobja otrokovega odraščanja. V publikacijah za učence, ki jih vsako šolsko leto izdajo šole, so opisani nasveti za varno pot v šolo. Vsako šolsko leto v prvih dneh septembra številni prostovoljci pomagajo pri varni poti otrok v šolo. Policisti in redarji pa v okolici šol in vrtcev izvajajo poostren nadzor, predvsem z vidika umirjanja hitrosti in upoštevanja otrok v prometu. Na najbolj kritičnih mestih so organizirana dodatna varovanja. Kljub skrbi in trudu še vedno obstajajo nevarna mesta, kjer otroci na poti v šolo stopijo neposredno na cesto

(pri hiši Lavrač blizu VDC, pri Vili Pavli, pri bivši slaščičarni Kadri). Tudi Mihelčičeva hiša v Toplicah še vedno pomeni potencialno nevarnost za pešce. Ponekod so tudi odtočni jaški iz cestišč slabo vidni in ne dovolj zavarovani, kar vse predstavlja potencialno nevarnost za naše najmlajše udeležence v prometu..

Delavci PP Zagorje se s preventivnimi akciji vključujejo že v vrtec. Otrokom predstavijo lik in delo policista (oprema, vozilo) in se po potrebi vključijo v projekt »Pasavček«, z otroki pa opravijo tudi sprehod v cestnem prometu. Policisti na vseh OŠ sodelujejo pri opravljanju kolesarskih izpitov (učenci 5. razredov) in pregledajo kolesa učencev. Varni poti v šolo največ pozornosti namenijo na začetku vsakega šolskega leta. Prvošolčke takrat seznanijo z varno šolsko potjo, prečkanjem vozišča itd. Policisti sodelujejo tudi s srednjo šolo, kjer posebno pozornost namenjajo varnosti v cestnem prometu. Pri izbirnih vsebinah 2. In 4. letnika srednje šole policisti aktivno sodelujejo pri izvedbi »Varne vožnje«, ki jo organizirata Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Zagorje in MK Klukhena.

2.7. OTROKOM PRIJAZNE IN VARNE POVRŠINE, IGRIŠČA

2.7.1. Otrokom prijazne in varne javne površine

V Občini Zagorje ob Savi imamo javna otroška igrišča v Zagorju (10 lokacij), Kisovcu (3), na Izlakah (2), na Mlinšah, v Podkumu, v Šentlambertu, Čolniščah in Praprečah (po eno).

Po podatkih občine vsako leto postavimo kakšno novo otroške igrišče, vsa obstoječa pa redno vzdržujemo in odpravljamo morebitne poškodbe in napake.

Javna asfaltna igrišča za igre z žogo so v Zagorju (na Polju, na Proletarcu, pri Partizanu, na Selu, pri OŠ Toneta Okrogarja), v Kisovcu (pri OŠ in v športnem parku) in na Izlakah (v športnem parku). Igrišča so tudi v več krajevnih skupnostih oziroma vaških središčih: Mlinše, Podkum, Šentlambert, Tirna, Čolnišče, Čemšenik, Šentgotard, Prapreče, Padež, Ravenska vas.

Travnata igrišča so v Kandršah, v Potoški vasi, v Evroparku, v Kisovcu (nogometno igrišče), v Zagorju (nogometno igrišče).

Osrednje rekreacijsko območje je Evropark.

Smučišča so na Mareli, na Vidrgi, Prvinah in na Vrhu, imamo pa tudi pohodniške in kolesarske poti.

2.7.2. Stanje igral na javnih otroških igriščih

V Zagorju imamo 10 lokacij javnih otroških igrišč.

1. lokacija: tržnica

Igrišče se nahaja na dobri lokaciji in čeprav je manjše, kot je bilo v preteklosti, je urejeno in prijetno. Na prodnikih je postavljena hišica s stopnicami, dvema toboganoma, ima povezovalni most, plezalno mrežo, vrh, plezalno steno, lestev, obročke in gugalnice. Na igrišču sta tudi dve gugalnici na vzmet, ni pa peskovnika.

2. lokacija: Polje

Igrišče se sicer nahaja sredi stanovanjskih blokov, vendar na zelo majhni površini, zelenica pa omogoča razširitev. Splošno stanje je slabo, neprivlačno za otroke, igrala so stara, potrebna obnove, razširitve in dopolnitve. Hišica s stopnicami ima tobogan, lestev, gugalnico, drog, mrežo in obročke za plezanje, na igrišču ni peskovnika.

3. lokacija: Kosovelovo naselje

Na travnati podlagi so otrokom na voljo štiri igrala: hišica s stopnicami in toboganom, pokrit peskovnik, dve gugalnici z vzmetjo in dve navadni gugalnici. Igrišče je varno, lepo vzdrževano, z ograjo ob cesti.

4. lokacija: Farčnikova kolonija

Hišica s stopnicami ima tobogan, plezalno mrežo, vrh, plezalno steno, lestev in ročke za plezanje. Na igrišču sta še vrtiljak in gugalnica z vzmetjo, ni pa peskovnika.

5. lokacija: Cesta 20. julija

Poleg nepokritega peskovnika so na igrišču dve gugalnici na vzmeteh in hišica s stopnicami, toboganom, drogom, mrežo,

gugalnico, lestvijo in dvema ročkama za plezanje. Igrišče je dobro, le peskovnik je potrebno pokriti.

6. lokacija: Cesta zmage

Hišica s stopnicami ima tobogan in gugalnico. Poleg sta še dve gugalnici na vzmeteh. Peskovnika ni. To igrišče je zanemarjeno, za otroke neprivlačno, premalo opremljeno. Nujno bi bilo dosuti prodnike za podlago in dodati več igral.

7. lokacija: Kidričeva cesta

Na igrišču se nahajajo: hišica s stopnicami, toboganom, lestvijo, mrežo, drogom in dvema ročkama, trojna nihajna gugalnica, dve gugalnici z vzmetjo, vrtiljak, ogrodje za gugalnico (v zimskem času snamejo gugalnico) in pokrit peskovnik. Igrišče je na dobri lokaciji (sklop blokov), ima ograjo, je varno in dobro vzdrževano. Je eno bolje opremljenih otroških igrišč.

8. lokacija: Ulica talcev

Hiška s stopnicami ima tobogan, lestev, drog in mrežo, na igrišču sta še dve gugalnici in ena vzmetna gugalnica. Prvotno je bil na tem igrišču nepokrit peskovnik, a so ga zaradi gradnje poslovne stavbe porušili. Utesnjenost prostora za igrala ne omogoča več postavitve peskovnika, saj je prvotna površina igrišča zmanjšana za približno dve tretjini. Igrišče je umeščeno med dve parkirišči, nima ograje, zato parkirana večja (kombinirana) vozila segajo tudi pol metra na površino igrišča. Na tleh je prevelika količina prodnikov, ki je neprijetna za hojo po igrišču.

9. lokacija: Europark 1

Hišica s stopnicami ima tobogan, povezovalni most, vrvi, lestev in mrežo za plezanje. Otrokom je tu na razpolago še gugalnica. Igrišče je urejeno, varno, za podlago so sekanci. Odlično je zeleno okolje, oddaljenost igrišča od centra mesta pa terja prevoz z lastnim avtomobilom, saj s helfarjem vožnja otrok ni dovoljena. Potrebno bi bilo tudi stranišče za obiskovalce.

10. lokacija: Europark 2 – ladja Argonavtek

Igrala so postavljena v obliki ladje in dajejo številne možnosti za igro, predvsem pa za plezanje. Tu se nahajajo: stopnice v obliki loka iz brun, vrvi za plezanje (1x v obliki cevi, 5x v obliki mreže), dva tobogana, od tega eden v obliki zavite cevi, lestev za plezanje, igralo s števili in slikami (lesene kocke na palicah), plezalna stena, drogovi za plezanje, povezovalni most iz vrvi. Igrišče je varno, urejeno in stoji na travnati podlagi z mrežno rešetko. Slaba stran je le precejšnja oddaljenost od centra mesta in zaradi tega vezanost na lastni prevoz. Tudi to igrišče bi potrebovalo stalni WC.

Rekreativne in igralne površine v Europarku so sicer odlične, vendar so otrokom brez spremstva staršev preprosto predaleč, poleg tega jih starši tam ne morejo pustiti brez nadzora.

V samem mestnem jedru so otroška igrišča tako po številu kot po površini in opremljenosti pogosto slabša od tistih, ki se nahajajo na ruralnem prostoru. Ob mestnih igriščih je premalo drevja, ki bi lovilo prah in pline s cestišč. Premalo je tudi zavarovanih travnatih površin in grmovja za tek in skrivalnice. Žal se še vedno dogaja, da se v centru mesta zelene površine umikajo na račun parkirišč in drugih površin. Če upoštevamo gostoto naseljenosti centra in število tu domujočih otrok, je problematiki otroških igrišč na območju mesta potrebno posvetiti več pozornosti.

V Kisovcu so tri lokacije javnih otroških igrišč.

1. lokacija: Borovniško naselje

Na zelenici stoji hišica s stopnicami, toboganom, mrežo, lestvijo in drogom, poleg pa je še gugalnica, peskovnika ni. Igrišče je v neposredni bližini zelo prometne ceste, je brez ograje in zato nevarno. Na isti zelenici je tudi smetnjak za pasje iztrebke, zato je mogoče sklepati, da tod sprehajajo tudi pse, kar pa z otroškim igriščem ni združljivo.

2. lokacija: Petelinkarjeva cesta

Poleg nepokritega peskovnika in dveh gugalnic stoji hišica s stopnicami, toboganom, lestvijo, drogom in mrežo. Igrišče je na zelo majhni površini, utesnjeno, leži med parkiriščem in cesto, ima pa ograjo, ki preprečuje neposreden vstop otrok na cesto.

3. lokacija: Športni park

Hišica s stopnicami ima tobogan, drog in mrežo. Na igrišču so še nihajna gugalnica, dve gugalnici na vzmeteh, vrtiljak in navadna gugalnica, peskovnika ni. Lokacija ob gozdu in v zelenju je primerna, vprašljiva pa je izkoriščenost igral, saj je igrišče precej oddaljeno od gostejše poseljenosti kraja.

Na Izlakah sta dve lokaciji javnih otroških igrišč.

1. lokacija : blok

Igrišče se nahaja na zelenici za blokom. Poleg navadne gugalnice je še ena na vzmet, hišica s stopnicami ima tobogan, mrežo, lestev in drog za plezanje. Imajo tudi vrtiljak in pokrit peskovnik. Igrišče je razmeroma dobro opremljeno in ustrezno vzdrževano.

2. lokacija: Narof

Na prostorni zelenici se nahaja kar šest igral, kar je v primerjavi z opremljenostjo drugih igrišč precej. Hišica s stopnicami ima povezovalni most, tobogan in lestev. Poleg nihajne gugalnice imajo še dve z vzmetjo in dve navadni gugalnici. Imajo tudi vrtiljak in pokrit peskovnik.

Obe igrišči na Izlakah sta primerno opremljeni, dobro vzdrževani in verjetno zadovoljujeta potrebe tam živečih otrok do 6. leta starosti.

Mlinše:

Otroško igrišče se nahaja ob asfaltnem igrišču za igre z žogo, sredi zaselka, ob cesti, od katere pa ga loči ograja. Hišica s stopnicami ima tobogan, vrv, plezalno mrežo in lestev. Na igrišču so še vrtiljak, dve gugalnici in dve z vzmetjo, ni pa peskovnika.

Podkum:

Ob južni steni šolske zgradbe in ob asfaltne igrišču za igre z žogo se nahaja po površini majhno otroško igrišče. Lokacija je varna, ima ograjo, podlaga so prodniki. Na igrišču so poleg hiške s stopnicami, toboganom, lestvijo, mrežo, drogom in dvema ročkama še gugalnica na vzmet in dve navadni gugalnici, peskovnika ni.

Šentlambert:

Na odlični lokaciji sredi zaselka, v neposredni bližini šole stoji pet vrst igral. Hišica s stopnicami ima tobogan, vrv za plezanje, drog, lestev in dve ročki. Na prodnati podlagi stojijo še dvojna gugalnica z vzmetjo, valj na vzmeti, sklop mrež za plezanje in dve gugalnici.

Čeprav otroška igrišča na Mlinšah, v Podkumu in v Šentlambertu uporabljajo tudi šolski otroci, je glede na njihovo število to mogoče in ustrezno. Vsa tri igrišča so tudi primerno vzdrževana in otrokom vabljava in prijazna.

Čolnišče:

Otroško igrišče se nahaja ob asfaltne športne igrišču, visoko nad vasjo in precej oddaljeno od vaškega središča. Na prodnikih je postavljena hišica s stopnicami, toboganom, lestvijo, vrvjo, plezalno mrežo, ročkami in gugalnico. Zraven stojita še en tobogan in ena gugalnica na vzmet.

Tako dislocirana umestitev otroškega igrišča postavlja vprašanje smotrnosti in dejanske izkoriščenosti postavljenih igral.

Prapreče:

Otroško igrišče je locirano ob Športnem domu Prapreče, kjer je tudi asfaltne igrišče za igre z žogo. V bližini igrišča je le nekaj hiš, glavina naselja je od igrišča zelo oddaljena in malo je verjetno, da starši otroke pogosto vozijo na to igrišče.

Zaradi same lokacije in oddaljenosti od vasi je dejanska izkoriščenost postavljenih igral vprašljiva. Sicer pa je na otroškem igrišču (s prodnato podlago) poleg hišice s stopnicami (plezalo iz debla z vrvema), toboganom in plezalno steno še gugalnica z vzmetjo.

Otroška igrišča ob asfaltnih igriščih za igre z žogo (Kisovec, Čolnišče in Prapreče) so zaradi svojih lokacij, ki so daleč od strnjenih naselij, manj obiskana, zagotovo pa krajanom pomenijo dodano vrednost, ki jim ob določenih priložnostih pride prav.

Igrišča na ruralnem območju povečini nimajo peskovnikov, kar pa je mogoče nadomestiti na individualnih zasebnih dvoriščih.

2.7.3. Podatki o okolju

1. Pitna voda

Večja naselja in del periferije s pitno vodo oskrbuje Komunala Zagorje, ki vodovodni sistem redno vzdržuje in nadzoruje kvaliteto vode. Ostale vodovodne sisteme vzdržujejo sami uporabniki, občina jim nudi le strokovno pomoč. Na teh sistemih se analize pitne vode izvedejo samo enkrat letno, varnost vodooskrbe je občasno vprašljiva.

2. Tla

Analize tal v dolini Kotredeščice so pokazale veliko obremenjenost zemlje z arzenom. Izdana so bila priporočila o ravnanju otrok in uporabi zelenjave na tem območju. Za leto 2016 se načrtuje študija, ki bo pokazala, ali so otroci, ki živijo na tem območju, obremenjeni z arzenom ali ne. V drugih predelih občine so tla manj raziskana, dostopne raziskave pa kažejo, da so tla (in ponekod zelenjava) obremenjena težkimi kovinami.

3. Zrak

Merilna postaja, ki poleg meteoroloških podatkov spremlja tudi kakovost zraka, stoji v križišču pri semaforju v Zagorju ob Savi. Zrak je večji del leta onesnažen. Pozimi koncentracije prašnih delcev v zraku v Zagorju celo presegajo tiste v večjih mestih. 24-urna mejna koncentracija PM 10 je lahko presežena največ 35 krat v

koledarskem letu. Še pred desetimi leti je bilo v Zagorju v enem letu okoli 100 takšnih dni. Zadnja leta se število dni, s preseganjem mejnih koncentracij PM10, zmanjšuje (lani jih je bilo 38), je pa še vedno tolikšno, da varovanja zdravja ne zagotavlja. Posebej ogrožena in ranljiva skupina so majhni otroci. Sprotne informacije o gibanju koncentracije nekaterih onesnažil v zraku v Zagorju ob Savi javno objavljamo na spletni strani in na monitorju v Delavskem domu.

S ciljem varovanja zdravja ljudi je bil v letu 2013 sprejet Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja s podrobnejšim seznamom ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti. Konec septembra 2015 so se vodstva zasavskih občin sestala s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za infrastrukturo in Eko sklada. Na srečanju so pregledali izvajanje omenjenega odloka in dogovorili naloge za izvajanje ukrepov. Program za analizo vzrokov onesnaženosti zraka z delci PM 10 in spremljanje učinkov ukrepov za Zasavje izvaja ARSO, seveda ob podpori vseh treh zasavskih občin. Dogovor je bil podpisan julija 2015, poročilo za letošnje leto bo dostopno do konca marca 2016.

4. Zdravje

Zasavčani se soočamo s slabo zdravstveno statistiko (ZZV LJ, 2008):

- Splošna umrljivost in umrljivost do 65. leta starosti je v zasavskih upravnih enotah višja kot v drugih UE ljubljanske regije.

- Tveganje, ki ga ima prebivalec ali prebivalka statistične regije Zasavje, da bo zbolel za rakom je za 6% večje od tveganja v celotni Sloveniji.

- Statistično značilno večje je tveganje pljučnega raka pri obeh spolih, pri moških še tveganje rakov glave in vratu, pri ženskah rakov debelega črevesa in danke.

- Prebivalci, ki živijo v območju, do 2 km oddaljenem od cementarne in termoelektrarne, imajo večje tveganje, da bodo zboleli za rakom kot preostali Zasavčani.

- Kronične bolezni dihal pri otrocih, ki živijo na bolj onesnaženih območjih Zagorja in Trbovelj, so 2,5 krat pogostejše kot pri otrocih, ki živijo v manj onesnaženih predelih Zasavja.

- Obeti za akutna obolenja dihal pri otrocih, ki živijo na bolj onesnaženih območjih Zagorja in Trbovelj, so 2,2 krat večji kot pri otrocih, ki živijo v manj onesnaženih predelih Zasavja.

5. Občinski program varstva okolja za občino Zagorje ob Savi je bil sprejet v letu 2012. Njegova posodobitev je predvidena v letu 2016. V OPVO so poleg smernic podani osnovni cilji in tudi ukrepi za trajnostno naravnani okoljski razvoj občine. V programu smo se osredotočili na sedem strateških ciljev, katerih uresničitve je bila načrtovana za petletno obdobje. Za kakovost življenja prebivalcev je kakovost okolja zelo pomembna. Gre za enega najpomembnejših, morda celo za najpomembnejši element razvoja občine.

2.8. INFORMIRANJE IN PARTICIPACIJA OTROK IN MLADOSTNIKOV

Temeljna oblika organiziranosti učencev osnovne šole je oddelčna skupnost. Za uveljavljanje svojih pravic in interesov se oddelčne skupnosti povezujejo v skupnost učencev šole. Šolska skupnost zbira pripombe in predloge oddelčnih skupnosti., spremlja uresničevanje pravic in dolžnosti učencev, informira učence o svoji dejavnosti, načrtuje in organizira skupne akcije in opravlja druge naloge, za katere se dogovorijo učenci. Izvršilni organ šolske skupnosti je šolski parlament. Sestavljajo ga po dva predstavnika oddelkov od četrtega do devetega razreda. Sestane se vsaj dvakrat letno. Na sestanku obravnavajo pripombe in predloge oddelčnih skupnosti v povezavi s različnimi temami, predvsem tistimi, ki so vezane na šolsko delo, in razpravljajo o letni temi šolskega parlamenta. Letošnja tema je Pasti mladostništva. Svoja stališča in predloge predstavijo na občinskem otroškem parlamentu, svoje razprave pa zaključijo na državnem otroškem parlamentu. Organizator državnega otroškega parlamenta je Zveza prijateljev mladine Slovenije. V Zagorju DPM vsako leto izvede srečanje mladih parlamentarcev, organizira pa tudi njihovo srečanje z županom. V MC ZOS organizirajo srečanja mladih z odločevalci, člani Občinskega sveta Občine Zagorje

ob Savi in županom. Mladi jim predstavijo svoje predloge, kako zagotoviti še kvalitetnejše pogoje za njihovo življenje in delo. Skupno se dogovorijo za načrtovanje in realizacijo potrebnih novih projektov.

3. DOSEDANJI PROGRAMI IN AKTIVNOSTI V OKVIRU PROJEKTA OPUM

3.1. OBČINA PO MERI INVALIDOV

8. decembra 2008 je Občina Zagorje ob Savi prejela častno listino in skulpturo » Občina po meri invalidov«. V procesu izenačevanja možnosti občina invalidom omogoča in zagotavlja dostopnost fizičnega okolja z odpravo arhitekturnih ovir in ustrezen dostop do informacij in komuniciranja. Občina redno spremlja učinke ukrepov in programov in na osnovi ugotovitev pripravlja ukrepe za prihodnja leta.

3.2. MLADIM PRIJAZNA OBČINA

18. novembra 2015 je Občina Zagorje ob Savi prejela certifikat MLADIM PRIJAZNA OBČINA za obdobje 2015 – 2019. Certifikat že četrto leto zapored podeljuje Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije. Občine, ki prejmejo ta certifikat, področju mladine posvečajo posebno pozornost. Veliko morajo narediti že pred sprejemom certifikata, hkrati pa se obvezati, da bodo za mlade naredile še več. Po preteku obdobja, za katerega je občina prejela certifikat, bo napredek preverjen. Občina Zagorje je letos ta certifikat prejela prvič.

3.3. VARNE TOČKE

Aktivnosti za vzpostavitev varnih točk v Zagorju so se začele v vrstah prostovoljcev Mladinskega centra. Pripravili so nabor potencialnih javnih mest, primernih za prevzem vloge varne točke za otroke in mladostnike. Z lastniki ali zaposlenimi na teh mestih so opravili informativne pogovore in vsi so z veseljem sprejeli obveznost, da bodo postali varna točka. Skupaj z Unicefom je MC ZOS organiziral izobraževanje za delavce, ki so na varnih točkah pripravljeni otrokom

nuditi pomoč. V Zagorju imamo 9 varnih točk, v Kisovcu dve in na Izlakah dve. Vse so označene s posebno nalepko. Prostovoljci mladinskega centra v šolah izvajajo delavnice, na katerih se učenci učijo prepoznavati različne oblike nasilja in pravilnega ravnanja v primeru kakršne koli stiske.

3.4. SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

Občinski Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je ustanovljen kot posvetovalno telo župana. Sestavljajo ga predstavniki vzgojno-izobraževalnih zavodov, policije, pristojnega občinskega oddelka za promet, upravljalca cest in predstavnika lokalnih nevladnih organizacij. Svet med drugimi nalogami tudi sodeluje in skrbi za izvajanje prometne vzgoje, dodatno izobraževanje in obveščanje udeležencev v prometu. Izdaja in razširja tudi prometno vzgojne publikacije in druga gradiva, pomembna za preventivo in vzgojo v cestnem prometu na lokalni ravni.

Svet skrbi za izvajanje prometne vzgoje v vrtcih, osnovnih šolah in srednji šoli (kolesarski izpiti, varne šolske poti, Pasavček – slogan Red je vedno pas pripet, tekmovanja Kaj veš o prometu, prometni dnevi na šolah, prometne delavnice za mladostnike).

3.5. SOCIALNO VARNOSTNI SOSVET

Marca 2013 je župan Matjaž Švagan za območje občine Zagorje ob Savi s svojim sklepom ustanovil Socialno varstveni sosvet. Temeljna funkcija sosveta je povezovanje, koordiniranje in usmerjanje organov, organizacij in drugih strokovnih dejavnikov, ki se ukvarjajo s socialno in varnostno problematiko v občini, kot tudi drugih subjektov, ki lahko kakorkoli vplivajo na izboljšanje socialnih in varnostnih razmer v naši lokalni skupnosti.

Socialno varnostni sosvet je posvetovalno telo župana. Člani sosveta dajejo pobude in predloge za reševanje socialnih in varnostnih problemov in izvajajo konkretne, skupno dogovorjene naloge.

3.6. MLADINSKI SVET OBČINE ZAGORJE OB SAVI IN KOMISIJA ZA MLADINSKA VPRAŠANJA

Mladinski svet Občine Zagorje ob Savi sestavljajo predstavniki mladinskih organizacij v občini (študentski klub, skavti, taborniki in drugi). Njegov namen je skupno zastopanje organizirane mladine na ravni občine.

Leta 2015 je bila ustanovljena Komisija za mladinska vprašanja. Sestavljajo jo predstavniki Občine Zagorje ob Savi, Mladinskega sveta Občine Zagorje ob Savi in Mladinskega centra Zagorje ob Savi. Njen namen je reševanje mladinske problematike in naslavljanje le-te na različne deležnike. Trenutno komisija pripravlja analizo stanja mladih v občini in strategijo za mlade.

PRILOGA:

AKCIJSKI NAČRT

1. UVOD

Občina Zagorje ob Savi je predvsem z namenom, da bi še izboljšala pogoje za čim kvalitetnejše življenje otrok, svojih najmlajših občanov, pristopila k projektu OPUM. V strukturi prebivalstva naše občine je že več let med 3.100 in 3.200 otrok, kar predstavlja skoraj petino vseh občanov. Vsi dejavniki, ki se poklicno ali kako drugače ukvarjajo s problematiko otrok v naši občini, v svojem delovanju izkazujejo izrazito skrb za zdravo in kvalitetno življenje otrok. Še posebej pomembna za hitro in učinkovito razreševanje posameznih problemov je njihova medsebojna povezanost. Društvo prijateljev mladine Zagorje je zato analiziralo, kako dejansko in konkretno skrbimo za naše otroke in mladostnike, in poskušalo ugotoviti, ali vendarle na kakšnem področju še lahko storimo kaj več.

V akcijskem načrtu predstavljamo možne ukrepe, kako položaj otrok in mladostnikov še izboljšati. Oba dokumenta, tako analiza kot akcijski načrt, bosta podlaga Občini Zagorje ob Savi za transparentno in kontinuirano delo

z njenimi mladimi občani, vsem ostalim dejavnikom pa vodilo za njihovo še kvalitetnejše delo z otroki.

Vsi predlagani ukrepi so predvideni kot srednjeročni, in sicer za obdobje od 2016 do 2021.

2. PREDLOGI MOŽNIH UKREPOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH

2.1. Zdravje

- Še naprej bomo vse napore usmerjali v zdrav način življenja otrok in mladostnikov. Otroke in njihove starše bomo ozaveščali o pomenu zadostnega gibanja otrok in škodljivosti prekomerne uporabe sodobnih komunikacijskih sredstev.
Nosilci: vrtec, šole, Zdravstveni dom, Vitasan
- Gibalno oviranim otrokom, ki so vključeni v vrtec, osnovne šole, OŠ dr. Slavka Gruma, ter varovancem VDC bomo z namenom ohranjanja njihovih gibalnih sposobnosti zagotovili fizioterapevtsko obravnavo.
Nosilci: Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za šolstvo, Občina Zagorje ob Savi (sredstva proračuna) in vsi deležniki, ki bodo koristili storitve mobilnega terapevta.
- Otrokom z govornimi in jezikovnimi težavami v vrtcu in v osnovnih šolah bomo zagotovili zgodnjo logopedsko obravnavo.
Nosilci: vrtec, osnovne šole, zdravstveni dom, Občina Zagorje ob Savi, Ministrstvo za šolstvo

2.2. Okolje

- Za zagotovitev čiste pitne vode vsem uporabnikom je smiselno prenesti vodovodne sisteme, ki so jih doslej upravljali sami uporabniki, v upravljanje Komunali Zagorje.
- Nosilci: Občina Zagorje, Komunala Zagorje, vaški vodovodni odbori
- Študija, ki bo izdelana v letu 2016, bo pokazala, ali so otroci, ki živijo v dolini Kotredeščice, obremenjeni z arzenom ali ne. Priporočila občanom o ravnanju na področjih, obremenjenih s težkimi kovinami, je potrebno dosledno upoštevati. Z raziskavami tal bomo nadaljevali tudi na drugih predelih občine.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, občani raziskanih območij

- Občina Zagorje ob Savi je že sprejela vrsto ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM 10. Ugotovitve poročila o preseganju mejnih koncentracij onesnažil za leto 2015 bodo vodilo za sprejem nadaljnjih ukrepov in ozaveščanje vseh občanov o skupnih prizadevanjih za izboljšanje kakovosti zraka.

V letu 2012 sprejeti Občinski program varstva okolja za Občino Zagorje ob Savi bo v letu 2016 posodobljen.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi

2.3. Vzgoja in izobraževanje

- Nadaljevali bomo s prizadevanji za zagotovitev čim boljših pogojev za vzgojo in izobraževanje naših otrok.

Nosilci: ustanoviteljica, vrtec, šole

- Za predšolsko populacijo bomo zagotovili pogoje za morebitne dodatne oddelke na celotnem območju občine, kjer se bodo pokazale potrebe. V enoti Smrkci bomo zaradi vključenih otrok s posebnimi potrebami uredili posebno senzorno sobo.

Nosilci: Ministrstvo za šolstvo, Občina Zagorje ob Savi, Vrtec Zagorje ob Savi

- Za otroke prvega starostnega obdobja bomo v enotah Center in Ciciban zagotovili pokrite terase.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, Vrtec Zagorje ob Savi

- Osnovni šoli Toneta Okrogarja bomo zagotovili nove prostorske kapacitete, tako učilnice za razredni pouk kot specialne učilnice ter veliko telovadnico. Na šoli bomo nadaljevali z investicijsko vzdrževalnimi deli tako na objektu matične šole kot tudi na objektu podružnične šole Šentlambert.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, OŠ Toneta Okrogarja, Ministrstvo za šolstvo

- Na Osnovni šoli dr. Slavka Gruma bomo nadaljevali s prenovo prostora telovadnice.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, OŠ dr. Slavka Gruma

- Za Srednjo šolo Zagorje bomo skupaj z ustanoviteljico poskušali najti ustrežnejšo lokacijo.

Nosilci: Srednja šola Zagorje ob Savi, država in Občina Zagorje ob Savi

- Glasbeni šoli Zagorje bomo zagotovili dodatne prostorske kapacitete (učilnice za individualni in skupinski pouk, dvorano za nastope in dvorano za pouk baleta in glasbene pripravnice.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, Glasbena šola Zagorje ob Savi

2.4. Prosti čas

- Nadaljevali bomo z vsemi dobrimi praksami, ki otrokom omogočajo kvalitetno preživljanje prostega časa.

Nosilci: Vrtec Zagorje ob Savi, osnovne šole, glasbena šola, srednja šola, DPM, MC ZOS in vsi ostali dejavniki v občini

- Tudi za otroke na ruralnih območjih bomo organizirali več dogodkov, ki jim bodo omogočili kvalitetno preživljanje prostega časa. V ta namen bomo poiskali najbolj racionalno varianto prevoza izvajalcev v oddaljene krajevne skupnosti. Ena od možnosti je nakup kombija za potrebe Mladinskega centra Zagorje ob Savi.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi , MC ZOS, DPM, šole, vrtec

- Zgradbo Proletarca, v kateri delujeta DPM in MC ZOS, bomo v celoti energetsko sanirali, vključno s telovadnico (večnamenskim prostorom).

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi

- Asfaltno igrišče na Polju bomo opremili s priklopom na električno energijo.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi

- V Kisovcu in Zagorju bomo poskušali zagotoviti več lokacij za otroška igrišča oziroma vsaj obstoječim povečati površino, jih dodatno opremiti z igrali in z mrežami zagotoviti boljšo varnost. Krajevne skupnosti bodo prevzele nadzor nad stanjem otroških igrišč in po potrebi opozarjale odgovorne na morebitne pomanjkljivosti.

Nosilci: Občina Zagorje ob Savi, Krajevne skupnosti

2.5. Sociala

- V boju proti revščini in socialni izključenosti bomo nadaljevali z vsemi že uveljavljenimi ukrepi. Okrepili bomo medsebojno sodelovanje vseh dejavnikov, ki lahko prispevajo k hitrejši in bolj kakovostni rešitvi problemov.

Nosilci: Center za socialno delo Zagorje ob Savi, vrtec, šole, Občina Zagorje ob Savi, OZRK Zagorje ob Savi, Karitas Zagorje, Policijska postaja Zagorje

- Kontinuirano bomo spremljali vse pojavne oblike neželjenih dogajanj in kolikor bo mogoče skrajšali svoj odzivni čas. Vso svojo pozornost bomo namenjali preventivnim ukrepom.

Nosilci: Center za socialno delo Zagorje ob Savi, Vrtec Zagorje ob Savi, osnovne in srednja šola, OZRK, Karitas, policija

- Otroke in odrasle bomo s skupno kampanjo ozaveščali o potrebi po konstruktivnem reševanju problemov. Organizirali bomo več delavnic, na katerih se bodo udeleženci preizkušali v različnih situacijah in ozaveščali prave življenjske vrednote.

Nosilci: šole, DPM, MC ZOS

- V občini bomo ustanovili skupine za samopomoč različnih ranljivih skupin (matere samohranilke ipd.).

Nosilci: Društvo prijateljev mladine Zagorje ob Savi, Center za socialno delo Zagorje ob Savi

3. ZAKLJUČEK

Nekateri od predlaganih ukrepov bodo terjali velike finančne vložke. Čeprav so ukrepi predvideni kot srednjeročni, je vendar treba ugotoviti, da jih brez sofinanciranja sama lokalna skupnost ne bo mogla uresničiti. Za njihovo realizacijo bodo bistveni razpisi državnih in evropskih sredstev. To bo lahko imelo za posledico daljše roke za

uresničitev nekaterih načrtovanih ukrepov. Pomembno pri tem je, da ozavestimo potrebe in postopno sledimo začrtanim ciljem.

Koordinacijski odbor OPUM:

Tanja Šibila, DPM Zagorje ob Savi

Vlasta Šribar, Občina Zagorje ob Savi

Darja Rakovič, Vrtec Zagorje ob Savi

Uroš Burgar, OŠ Ivana Kavčiča Izlake

predstavnik PP Zagorje ob Savi

Adisa Mujčinovič, CSD Zagorje ob Savi

Nina Nahtigal, MC ZOS

Amalija Kuder, Odbor za medgeneracijsko sobivanje